

В. Дз. Фіцкевіч

**БЕЛАРУСКА-РУСКАЕ ЗМЕШАНАЕ МАЎЛЕННЕ
Ў СУЧАСНАЙ МЕДЫЯПРАСТОРЫ**

У сучаснай моўнай сітуацыі беларускага грамадства нельга казаць пра раўнаважнае выкарыстанне беларускай і рускай моў у паўсядзённым жыцці. Можна сустрэць розныя віды змяшэнняў: выкарыстоўванне рускай лексікі на падмурку беларускай фанетыкі; асобнае ўжыванне беларускай лексікі паводле выкарыстання рускай мовы; асобнае ўжыванне рускай лексікі паводле выкарыстоўвання беларускай мовы; фаналагічныя змяшэнні, якія далучаюць у сябе часткі, характэрныя для дзвюх моў. Вядома, на практыцы можна

заўважыць розную дынаміку выкарыстоўвання кожнага з відаў і іх змяшэнні. А праз якую прызму маўлення бачаць сябе беларусы, могуць сказаць іх сацыяльныя сеткі.

Аб'ектам нашага даследавання з'яўляюцца характэрныя моўныя асаблівасці тых носьбітаў беларуска-рускага змешанага маўлення (БРЗМ), якія выкладаюць свой кантэнт у такія сацыяльныя сеткі, як TikTok, YouTube і іншыя. Пасродкам суцэльнай выбаркі з 50 відэаролікаў намі былі адабраныя моўныя кантэксты, якія змяшчаюць 209 выпадкаў рэалізацыі моўных асаблівасцей, уласцівых «трасянцы») [https://www.tiktok.com/@t.eventa?_t=ZM-8wgTJyFWJs&r=1 і іншыя]. У задачы ўваходзіла асэнсаванне таго, што адбываецца з сітуацыяй двухмоўя на прасторы інтэрнэту і як сябе пазіцыянуюць носьбіты БРЗМ у інтэрнэце. Дадзеная тэма мусіць дапамагчы удасканаліць веды пра самасвядомасць беларусаў.

Часта ў відэа можна заўважыць звычайнае жангляванне беларускай і рускай мовамі. Часам тое падмацоўваецца тым ці іншым кантэкстам, але існуюць і варыянты без кантэкстуальнай логікі. Таксама часта сустракаецца і асобнае ўжыванне рускай лексікі паводле выкарыстоўвання беларускай: *Патаму што я крэйзі, мой сябар Кэвін Спэйсі*. Не менш цікавым пытаннем застаецца нават само вымаўленне назвы прыкладання агульнай забавы: *цікток, тыкток*. Пэўнай нормы карыстачы яшчэ не вызначалі, але ўжываюць абодва варыянты.

Асобнай увагі заслугоўваюць выпадкі змяшэння адразу некалькіх тыпаў: *Сёння ў мяня на абед суп ёсць... Буду жарыць бульбу. Вот... Сверху цыбулькай пасыплю. І салат з красным бураком буду рабіць. Нацёрла буракоў красных. Часначку сюды... І маянэзам. Зжарылася мая бульбачка. Шчас во – лучком зялёным... Ну тожа я замаражваю. Лук зялёны... Ну і во нямножачка пятрушачкі пасынім. І пад крышку быстра. На мінутку якую. Кажется и простая еда, но очэнь смачная. Прыятнага апецита!; ...Мяне-та далжны бачыць, а цябе не далжны!.. А цяпер куды нажымаць?..*

Трэба заўважыць і выкарыстоўванне ненарматыўнай лексікі. Большая частка носьбітаў БРЗМ так ці інакш выкарыстоўваюць адпаведнікі лаянкі з рускай мовы. Але існуюць выпадкі, у якіх заўважаюцца выкарыстоўванні і беларускіх варыянтаў.

Матэрыялы, адабраныя з сацыяльных сетак, могуць сведчыць пра залежнасць відаў змяшэнняў ад такіх фактараў, як узрост, рэгіён пражывання і агульная моўная кампетэнцыя. У нас з'яўляецца магчынасць на іх падставе казаць пра існаванне беларуска-рускага змешанага маўлення як мовы сучаснай інтэрнэт-прасторы.